

**Jeugd en Veiligheid Utrecht
Jaarprogramma 2000**

Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
2	Uitgangspunten 2000 en verder	5
3	Actiepunten voor 2000	8
4	Samenhang Jeugd en Veiligheid	11
5	Overzicht activiteiten Jeugd en Veiligheid Utrecht 2000	12
5.1	Stedelijke programma's	13
	Bijlage	
Bijlage 1	Jeugd en Veiligheid: tien sleutels voor een veilige stad	19

1 Inleiding

De afgelopen vier jaar is, grotendeels onder invloed van het GSB-programma Jeugd en Veiligheid, de aanpak van de jeugdcriminaliteit in Utrecht voortdurend ter hand genomen. vergeleken met de 'situatie' in het jaar 1995 kan inmiddels geboogd worden op aansprekende resultaten;

- Bij alle betrokken partijen, gemeente, openbaar ministerie, politie, raad voor de kindbescherming, reclassering, jeugdhulpverlening en jongerenwerk, is van hoog tot laag draagvlak ontstaan voor de gekozen aanpak.
- Tussen al deze partijen vinden, zowel stedelijk als op wijkniveau, talloze vormen van samenwerking plaats bij de ontwikkeling en uitvoering van het beleid. Vergeleken met 'vroeger' is de samenhang van dit beleid - hoewel er nog steeds veel te verbeteren valt - dan ook enorm toegenomen.
- Er is een unaniem gedragen meerjarenvisie Jeugd en Veiligheid vastgesteld waarin de grondslagen voor het toekomstig beleid zijn benoemd. De partijen spreken zich uit voor een verdere samenwerking, integratie van de projectmatige aanpakken in regulier beleid, extra aandacht voor Marokkaanse jongeren en een outputgerichte benadering.
- De informatiepositie ten aanzien van aard en omvang van de jeugdcriminaliteit is sterk verbeterd. Hierdoor is de mogelijkheid ontstaan gerichte aanpakken te ontwikkelen voor specifieke doelgroepen, bijvoorbeeld bepaalde categorieën Harde Kern jongeren.

In 1999 is veel energie geïnvesteerd in de integratie van 'losse' projecten tot regulier beleid. Zo zijn voor Kanaleneiland en Zuilen wijkgerichte totaalprogramma's verschenen die maatgevend moeten zijn voor de ontwikkelingen in de overige wijken. Zuid-Oost en Overvecht hebben in het afgelopen jaar de eerste stappen op weg naar een totaalprogramma inmiddels gezet.

Ook de Jongeren op Straat-aanpak is in 1999 verder uitgebouwd. Gestreefd wordt hier naar een meer stedelijke uniformering en afstemming van de JOS-aanpak in de verschillende wijken. Daartoe is de afgelopen periode 'Projectondersteuning en methodiek-ontwikkeling JOS-aanpak' uitgevoerd, gericht op kwaliteitsverbetering en een meer eenduidige inzet van mensen en middelen. De opgedane ervaringen zullen in 2000 een vervolg krijgen.

Inmiddels is door middel van het zogenaamde doorstartconvenant GSB, duidelijk geworden dat ook de komende vier jaar van rijkswege gelden vrijgemaakt zullen worden voor de lokale bestrijding van de jeugdcriminaliteit.

Jeugd en Veiligheid Utrecht kan zich dus opmaken voor de 21e eeuw. Naast de verdere uitbouw van de hierboven geschetste lijnen zal een oplossing moeten worden gevonden voor de volgende uitdagingen:

- Het formuleren van stedelijke en wijkgerichte meerjaren programma's met een eenmalige financieringsronde. Hiermee komt een definitief einde aan de projectcarrousel die Jeugd en Veiligheid in de eerste jaren kenmerkte.
- Het aanbrengen van meer samenhang tussen de verschillende veiligheidsprogramma's (Jeugd en Veiligheid, CRIEM, preventieconvenant O.M., integrale wijkveiligheid). Als ambitie geldt hierbij het tot stand brengen van een volledige integratie en het ontwikkelen van een bijbehorende organisatiestructuur.

Momenteel worden de eerste stappen gezet om deze uitdagingen tot een goed einde te brengen. In het vervolg van dit jaarprogramma zal een en ander nader worden geduid.

2 Uitgangspunten 2000 en verder

Om de samenhang in de aanpak van de jeugdcriminaliteit te bevorderen gelden de volgende uitgangspunten voor het beleid.

Doelstellingen JeV regulier maken

JeV is een extra impuls voor de aanpak van de jeugdcriminaliteit. De betrokken organisaties leveren in het kader van hun reguliere activiteiten een grote bijdrage aan de preventie en de bestrijding van jeugdcriminaliteit. De doelstellingen van JeV moeten aantoonbaar in de reguliere activiteiten van alle betrokkenen opgenomen worden.

Regulier beleid gaat voorop

De extra impuls uit JeV biedt partijen de mogelijkheid om met nieuwe aanpakken te experimenteren, nieuwe doelgroepen te bereiken en tijdelijk extra inzet op bepaalde activiteiten te realiseren. Om te bereiken dat JeV meer wordt dan een projectenmachine moeten projecten die zichzelf bewezen hebben en succesvol zijn, tot regulier beleid gemaakt worden. Projectvoorstellen worden voor een periode van maximaal drie jaar gefinancierd uit JeV. De indieners van projectvoorstellen hebben ook de verantwoordelijkheid om aan te geven op welke wijze men na afloop van de projectperiode het beleid gaat voortzetten.

Van projecten naar programma's

Jeugd en Veiligheid kiest niet langer voor projecten, maar streeft programma's na. Programma's vormen een grotere waarborg voor de samenhang van het te voeren beleid en bevorderen bovendien een integrale en structurele aanpak. Deze programmatische aanpak in Utrecht wordt nagestreefd langs een tweetal lijnen. Langs de eerste lijn worden de wijkprogramma's inhoudelijk en geografisch verder uitgebouwd. Het streven is daarbij gericht op de ontwikkeling van meerjarenprogramma's die de ingewikkelde jaarlijkse financieringscyclus overbodig maken. Als ambitie geldt bovendien, op termijn, de totstandbrenging van een volledige integratie van de wijkveiligheidsplannen en de wijkprogramma's Jeugd en Veiligheid.

De tweede lijn bestaat uit de ontwikkeling en uitvoering van een aantal stedelijke programma's, die gericht zijn op problemen die wijkoverstijgend zijn, bijvoorbeeld De Veilige School aanpak. Het ligt in de bedoeling om ook op stedelijk niveau meerjaren programma's vast te stellen.

Inzet zichtbaar maken

Een samenhangende aanpak betekent dat de activiteiten van de betrokken organisaties inhoudelijk op elkaar afgestemd moeten worden. Dit houdt in dat partijen aan moeten geven welke inzet ze plegen, zowel regulier als in het kader van projecten. Als zowel op wijkniveau als stedelijk alle betrokkenen inzicht geven in de beschikbare capaciteit ontstaat duidelijkheid over de voorzieningen die benut kunnen worden. Als inzicht bestaat in de totale inzet, kan gezamenlijk bepaald worden waar nog witte vlekken zitten die moeten worden ingevuld.

Sluitende en samenhangende aanpak via ketenbenadering

Het accent moet liggen op de realisatie van een sluitende aanpak van de jeugdoverlast en de jeugdcriminaliteit. Zo'n aanpak kan alleen gerealiseerd worden, wanneer de betrokken partners de problematiek in samenhang benaderen. De ketenbenadering van Schuyt¹ biedt hier belangrijke aanknopingspunten voor.

Vanuit deze benadering streven betrokken partijen bij JeV naar doorlopende aandacht voor en een consistente en consequente benadering van de jongeren.

Beleid in ontwikkeling

Jeugd en Veiligheid maakt onderdeel uit van het Integraal Jeugdbeleid. Ook het onderwijsbeleid, sportbeleid en het beleid op het terrein van vrijetijd vallen hieronder. Het Integraal Jeugdbeleid is steeds in ontwikkeling.

Naast lokale ontwikkelingen doen zich ook landelijk ontwikkelingen voor die het programma JeV beïnvloeden. Vanuit verschillende ministeries wordt momenteel een beleid voor de bestrijding van criminaliteit onder etnische minderheden (project CRIEM) uitgevoerd. De coördinatie van dit CRIEM programma is neergelegd bij het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Utrecht fungeert als pilot-gemeente en implementeert momenteel in Zuilen en Kanaleneiland een aantal acties, die vanuit CRIEM met in totaal bijna 2 miljoen gulden worden gefinancierd.

Het gaat daarbij onder andere om activiteiten in het kader van:

- arbeidstoeleiding;
- voorkoming schooluitval;
- opvoedingsondersteuning Marokkaanse gezinnen²;
- individuele thuisbenadering.

Noot 1 C.J.M. Schuyt, Kwetsbare jongeren en hun toekomst, beleidsadvies gebaseerd op literatuurverkenning, Amsterdam, mei 1997.

Noot 2 Daarnaast is er ook de twee jaar durende pilot O+O

De CRIEM pilots lopen af per 31 december 2000. Bij gebleken succes zal vervolgens gestreefd moeten worden naar een structurele inbedding van de CRIEM activiteiten en integratie met Jeugd en Veiligheid.

3 Actiepunten voor 2000

De partijen die samenwerken in JeV constateren enkele belangrijke problemen:

- er is een forse groei (45%) van jongeren in de leeftijdscategorie 12-17 jaar die zich met criminaliteit inlaten;
- er zijn in de praktijk onvoldoende mogelijkheden om jongeren uit het strafrechtelijke circuit te halen wanneer ze daar eenmaal in terecht zijn gekomen. Jeugd en Veiligheid zal de aandacht voor dit probleem moeten stimuleren.

Om daadwerkelijk tot een vermindering van de jeugdcriminaliteit te komen is een groot aantal maatregelen nodig. Dit betekent dat er bijvoorbeeld naast een snellere afhandeling door justitie ook meer aandacht moet zijn voor preventie. Het beleid moet erop gericht zijn dat minder jongeren voor de eerste keer met de politie in aanraking komen.

Daarnaast moeten de perspectieven van jongeren die al met politie of justitie in aanraking gekomen zijn, verbeterd worden. Er moeten meer plaatsen komen voor taakstraffen, jongeren moeten opgeleid worden en ook jongeren met politie- of justitiecontacten moeten deel kunnen nemen aan trajecten die leiden naar de arbeidsmarkt. In de wijken zijn er allerlei initiatieven om de situatie van jongeren te verbeteren, zowel regulier als projectmatig. De aansluiting van deze initiatieven in de wijken op de activiteiten binnen de justitieketen verdient extra aandacht. Daarnaast zal een aanpak moeten worden ontwikkeld voor de zogenaamde Harde Kern jongeren. Deze daders zijn, hoewel getalsmatig niet omvangrijk, verantwoordelijk voor een derde van de Utrechtse jeugdcriminaliteit.

De concrete voorstellen in het kader van JeV moeten bijdragen aan het terugdringen van de jeugdcriminaliteit en passen binnen de volgende acties:

A De wijkgerichte aanpak: Kanaleneiland staat model

Onder de titel 'Nieuwe Kansen' is voor Kanaleneiland een totaal programma ontwikkeld dat zich richt op jongeren die crimineel gedrag vertonen of dreigen dat te gaan doen. Ook voor Zuilen (Op Maat) is inmiddels een dergelijk programma vastgesteld. Het is de bedoeling dat deze programma's model staan voor de aanpak in de overige Utrechtse wijken. Binnen de programma's is een aanbod voor jongeren ontwikkeld waarbij nauw wordt samengewerkt tussen de justitiepartners en de

wijkorganisaties. Gestreefd wordt naar een vroegtijdige, adequate en snelle reactie op (potentieel) strafbaar gedrag.

Bijvoorbeeld door:

- een verbeterde instroom naar de jeugdhulpverlening via één loket;
- versterking van de verschillende wijknetwerken;
- justitieel overleg op wijkniveau;
- het ondernemen van preventieve activiteiten (bijvoorbeeld de Jongeren op Straat aanpak);
- het Jeugdteam, waarin alle jongerenwerk in de wijk is ondergebracht.

B Bevordering van preventie: jongeren op straat

Binnen de wijken zal extra worden geïnvesteerd in preventieve activiteiten. Een goed JeV-beleid werkt aan de oplossing van acute problemen en laat het tegelijkertijd niet na om aandacht te schenken aan maatregelen die vruchten afwerpen op de langere termijn. Voorkomen moet worden dat jongeren afglijden richting criminaliteit en marginaliteit.

Voor dergelijke jongeren wordt door middel van de Jongeren op Straat projecten een preventief aanbod ter beschikking gesteld. De JOS-aanpak wordt momenteel gestroomlijnd en geüniformeerd door middel van de aanpak 'Projectondersteuning en methodiek ontwikkeling JOS-aanpak'. Jongeren Op Straat vormt een belangrijk onderdeel van de verschillende wijkprogramma's. Waar dergelijke programma's nog niet zijn ontwikkeld worden de JOS-projecten voorsnog zelfstandig uitgevoerd.

C Opzetten programma's voor individuele trajectbegeleiding

JeV moet meer aandacht besteden aan de verschillende doelgroepen, zoals: first offenders, licht criminelen en vooral aan de harde kern.

Momenteel wordt voor de harde kern 12-17 jaar een programma ontwikkeld, met als uitgangspunt een half jaar durende intensieve trajectbegeleiding.

Bovendien moet er meer aandacht zijn voor spijbelen en schoolverzuim en toeleiding naar arbeid. Duidelijk is dat voor dergelijke initiatieven individuele trajecten noodzakelijk zijn.

Daarom zal de inzet van individuele trajectbegeleiding de toekomstperspectieven van Utrechtse jongeren worden verbeterd. Een dergelijk programma zal stedelijk worden opgezet. Gekozen is voor een gefaseerde aanpak die in twee wijken begint. Op termijn kan bij gebleken succes-uitbreiding naar andere wijken worden gerealiseerd.

Voor het programma individuele trajectbegeleiding is een plan van aanpak opgesteld, waarbij de te hanteren methodiek en de samenwerking met bestaande organisaties (stedelijk en in de wijken) belangrijke aandachtspunten zijn. De toeleiding naar werk vormt een belangrijk onderdeel van de aanpak.

De resultaten van de trajecten zullen worden onderzocht. Op basis daarvan wordt beslist of en op welke wijze het programma individuele trajectbegeleiding een onderdeel wordt van het regulier aanbod voor jongeren.

Voor het programma van individuele trajectbegeleiding vormen Marokkaanse jongeren een zeer belangrijke doelgroep. De Marokkaanse gemeenschap zal worden aangespoord om in deze aanpak een rol te vervullen, bijvoorbeeld als mentoren.

Voor een daadwerkelijk effect op de jeugdcriminaliteit is het noodzakelijk op termijn voor grote groepen jongeren dergelijke programma's beschikbaar te stellen.

D Marokkaanse jongeren vormen het speerpunt

Al enkele malen is aan de orde gekomen dat bepaalde programma's specifieke aandacht besteden aan Marokkaanse jongeren. Dit gezien het aandeel van deze groep in de criminaliteit en de problemen op ander gebieden (school, werk). De Marokkaanse gemeenschap zal, bijvoorbeeld via het CRIEM project, worden betrokken bij het zoeken naar oplossingen van de problemen van deze jongeren. Op korte termijn zullen hiertoe stappen worden gezet.

4 Samenhang Jeugd en Veiligheid

Probleembeschrijving

Er is behoefte aan een nieuwe structuur waarin Jeugd en Veiligheid, CRIEM, preventie-convenant O.M. en integrale wijkveiligheid geïntegreerd zijn. Speciale aandacht dient er met name te zijn voor de ontwikkeling en uitbouw van het CRIEM-project.

De samenhang is momenteel zeker nog niet ideaal. Op stedelijk niveau bestaan verschillende overlegstructuren die vaak met hetzelfde bezig zijn (JeV-werkgroep, IVP-afstemmingsoverleg, DWS-overleg wijkveiligheid, platform jeugdcriminaliteit). Dat betekent dubbel werk, vaak door dezelfde mensen, geen eenduidige aansturing, verschillen in doelstellingen, speerpunten en meetcriteria.

Eenduidige regie

Het voornemen is de samenhang tussen de verschillende veiligheidsprogramma's drastisch te verbeteren. De eerste stappen voor verbetering van de samenhang zijn al gezet doordat er nu vier wijkprogramma's zijn waarin Jeugd en Veiligheid, CRIEM en de wijkveiligheidsprogramma's geïntegreerd zijn.

Het streven is te komen tot een eenduidige regie voor de jeugd- en wijkveiligheid. Dat betekent dat de bestaande overlegstructuren op de helling gaan en een centraal overleg wordt geschapen waarin de samenhang tussen de verschillende programma's gewaarborgd is.

Uniformering van besluitvormingsprocessen en evaluatie

Het is van belang de besluitvormingsprocessen en cycli op elkaar af te stemmen. Nu worden de beslissingen over inzet van middelen op verschillende momenten en aan de hand van verschillende criteria genomen. Hierin kan een verbetering aangebracht worden, dit vergroot de inzichtelijkheid. Daarnaast is het wenselijk dat de methodiek van evaluatie en monitoring met elkaar in overeenstemming gebracht wordt. Gestreefd wordt naar een enkel evaluatiesysteem en een eenduidige manier van veiligheidsmetingen. In overleg tussen de DMO, afd. A.Z., de afdeling Bestuursinformatie en DWS moeten hierover afspraken gemaakt worden.

5 Overzicht activiteiten Jeugd en Veiligheid Utrecht 2000

Stedelijke programma's	Kosten
School en Veiligheid	f 200.000, =
Autobaan	f 100.000, =
Arbeidstoeleiding Houthakkers- project Raad voor de Kinderbescherming	f 160.000, =
Stelselmatige daderaanpak	f 107.000, =
Samen Thuis op School Zuid	f 140.000, =
Pretty Woman	f 210.000, =
Organisatie	
Projectleiding	f 200.000, =
Communicatie	f 70.000, =
Monitoring	f 40.000, =
Evaluatie	f 70.000, =
Onvoorzien	f 20.000, =
Wijkprogramma's	
Jeugd en Veiligheid Zuid	f 550.000, =
Jeugd en Veiligheid Noord-west	f 550.000, =
Jeugd en Veiligheid Zuid-west	f 550.000, =
Jeugd en Veiligheid Overvecht	f 550.000, =
Jongeren op straatprojecten	
Jongeren op straat West	f 150.000, =
Jongeren op straat Noord-oost	f 150.000, =
Jongeren op straat Oost	f 150.000, =

5.1 Stedelijke programma's

School en Veiligheid

Onlangs heeft de Utrechtse gemeenteraad besloten het programma School en Veiligheid in het voortgezet onderwijs voor de komende twee jaar te continueren. Financiering vindt plaats uit de reguliere middelen.

De JeV-middelen zullen vanaf het jaar 2000 worden aangewend om het programma Veilig in School in het basis-onderwijs verder te implementeren. Met de aanpak School en Veiligheid wordt momenteel geëxperimenteerd op vier basisscholen. De voorgenomen uitbreiding vindt plaats in de wijken Noord-West, Zuid en Zuid-West. Op initiatief van de afdeling Onderwijs worden basisscholen aldaar uitgenodigd te participeren in het programma. Gestreefd wordt naar 12 deelnemende schoollocaties bij aanvang van het schooljaar 2000-2001.

De opzet is gelijklopend aan School en Veiligheid voor het voortgezet onderwijs. Gestart zal dus worden met het samenstellen van een veiligheidsanalyse en het op basis daarvan opstellen van een concreet plan van aanpak. Het programma Veilig in School voor het basisonderwijs heeft een voorgenomen doorlooptijd van 3 à 4 jaar.

Autobaan

Om het rondhangen van Marokkaanse jongeren op bepaalde plekken in de Dichterswijk/Rivierenwijk en het afzakken van deze jongeren naar crimineel gedrag te bestrijden, is het project *Jeugd en Bedrijf* opgezet. Dit project moet fungeren als springplank naar regulier werk. In 1998 zijn een autosleutelwerkplaats en een poetscentrale in gebruik genomen. Deze bieden plaats aan 26 jongeren, deels als leerwerktraject en deels als betaald werk. Uit de eerste resultaten blijkt dat het project qua activiteit en organisatie aanslaat bij de doelgroep. In 2000 wordt Autobaan voor de helft gefinancierd uit JeV-gelden; de andere helft wordt regulier gefinancierd uit het "Utrechts werkfonds"

Arbeidstoeleiding Raad voor de Kinderbescherming (RvK)

Het succesvolle Houthakkersproject zal ook in 2000 voortgezet worden. Het betreft hier een leer/werkproject, waarbij jeugdige daders een scholings- en/of werktraject volgen. Dit arbeidstoeleidingstraject is een gezamenlijk initiatief van de RvK, Jeugdzorg en BAAN. Jeugdige daders volgen eerst (deels vanuit een justitieel kader) een half jaar een verplicht traject waarin men onder begeleiding van een werkmeester hout

zaagt, sloten onderhoudt e.d. Daarna volgt er een periode van een half jaar waarin de jongere (vrijwillig) werkt en/of naar school gaat. Als onderdeel van het project is tevens een specifieke sociale vaardigheids- en basisvaardigheidstraining ontwikkeld.

Stelselmatige daderaanpak

Het betreft hier de voortzetting van het project dat in 1997 gestart is. In samenwerking met politie en Openbaar Ministerie tracht de Reclassering overlast door en criminele activiteiten van jongeren te bestrijden. De aanpak bestaat uit bemiddeling en begeleiding, gericht op motivering, scholing, arbeidsmarktbegeleiding, het aanleren van sociale vaardigheden, het bieden van gerichte vrije tijdsbesteding en het verkrijgen van woonruimte. Dit alles als alternatief voor voorlopige hechtenis. Inzet voor het jaar 2000 is dat er 20 cliënten (trajecten) begeleid worden.

Samen Thuis op School Zuid

Voor een groep jonge Marokkaanse risicjongeren wordt een intensieve naschoolse opvang in de wijk gerealiseerd. Tot de doelgroep behoren jongens tussen de 8 en de 12 jaar, met de nadruk op groep 7 en 8. Groepsleidsters begeleiden een groep van maximaal tien jongeren na school bij de ondersteuning van hun schoolprestaties (huiswerkbegeleiding) en een gestructureerde vrije tijdsbesteding. Ouders worden bij het begeleidingstraject betrokken via individuele gesprekken met een maatschappelijk werkster, koffieochtenden en andere bijeenkomsten. Ook wordt aan hen opvoedingsondersteuning geboden. Een bijdrage uit de JeV-gelden maakt het mogelijk dit succesvolle project in 2000 te continueren.

Pretty Woman

Steeds vaker worden politie, onderwijs en welzijnswerk geconfronteerd met minderjarige meisjes die de prostitutie worden ingelokt. Het project "Pretty Woman" biedt meisjes die een verhoogd risico lopen individuele hulpverlening. Het betreft hier een stedelijk project met een preventief karakter.

Organisatie

Projectmanagement

Onder deze post vallen kosten in het kader van de projectleiding, secretariaat, financiële ondersteuning en organisatie.

Communicatie

Communicatie is een belangrijke factor bij het bekendmaken van nieuwe initiatieven en resultaten van Jeugd en Veiligheid. Ook de ondersteuning door een communicatiemedewerker worden uit deze post gefinancierd.

Monitoring

Volgens afspraak met het rijk zal ook in het jaar 2000 een meting van de effecten van de JeV-activiteiten plaatsvinden.

Evaluatie

Om te komen tot een systematische aanpak van de evaluatie is 70.000 gulden gereserveerd.

Wijkprogramma Jeugd en Veiligheid Utrecht Zuid

In 1999 is voor Utrecht Zuid een wijkprogramma geschreven waarin een sluitende en samenhangende aanpak van het jeugd-beleid wordt gerealiseerd. Er zijn 6 speerpunten geformuleerd, waarvoor een samenhangend pakket van activiteiten wordt ontwikkeld. Het programma richt zich op aanvullingen van het bestaande aanbod en op noodzakelijke vernieuwingen. Speerpunt in de aanpak is de wijk Nieuw Hoograven Zuid. Het programma is gericht op alle jeugd en jongeren in Nieuw Hoograven met een zwaar accent op risico- en probleemjongeren en veiligheid. Doelstelling van het wijkprogramma is door een gestructureerde, integrale samenwerking komen tot meer samenhang in de aanpak, een betere aansluiting bij de ontwikkelingskansen van jeugd en jongeren en meer beheersing en vermindering van aan jeugd gerelateerde overlast en criminaliteit. De aanpak is gericht op preventie en repressie. De activiteiten richten zich op:

- Het vergroten van zowel de objectieve als subjectieve veiligheid in de wijk.
- Een bredere ontplooiing en ontwikkeling van zowel de kansarme jeugd als hun ouders.
- Opvoedingsondersteuning (verminderen mentale druk en verhogen weerbaarheid). Het verminderen van overlast in buurten en het bevorderen van respect en tolerantie voor elkaars behoeften en "eigen aardigheden".
- Het verbeteren van de openbare ruimte in de wijk voor alle leeftijdsgroepen.
- Het bevorderen van de participatie van jongeren bij de organisatie en uitvoering van culturele, sportieve en recreatieve activiteiten in de wijk. Om deze activiteiten te realiseren wordt nauw samengewerkt door de politie (wijkagenten), het wijkbureau, welzijn, het OM, Raad voor de Kinderbescherming, Centrum Maliebaan en Bureau Jeugdzorg.

Wijkprogramma Jeugd en Veiligheid Noordwest: Op Maat

In vervolg op de activiteiten die in 1998 zijn gestart in de wijk Utrecht Noordwest om jeugdigen met problemen te helpen, is er nu een samenhangend wijkprogramma geschreven, "Op Maat" geheten. Hierin zijn de achtergronden van het plan en de concrete activiteiten voor de periode 1999 - 2003 samengebracht, die gericht zijn op jeugdigen met problemen in Utrecht Noordwest. Jeugdigen tot 25 jaar met een bijzondere aandacht op de groep tot 12 jaar, en indirect hun ouders, vormen de doelgroep van het programma.

In het programma is de samenwerking tussen de bij de uitvoering betrokken organisaties vastgelegd in concrete afspraken. Een intensieve samenwerking tussen deze organisaties en een grotere samenhang tussen de activiteiten garandeert jeugdigen een toekomstperspectief op maat. Achterliggende doelstelling van het programma is dat er een sluitende aanpak wordt geboden aan alle jeugdigen in risicosituaties en voor de jeugdigen die reeds in de criminaliteit verzeild zijn geraakt. Om deze sluitende aanpak te bewerkstelligen functioneren er verschillende hulpverleningsnetwerken in de wijk, opgebouwd uit medewerkers van de verschillende samenwerkende organisaties.

Concrete activiteiten voor de jeugdigen voor 2000 zijn vooral gericht op het bieden van een sluitende aanpak aan jeugdigen die met de politie in aanraking komen, het voorkomen van achterstanden en schooluitval, projecten om de arbeidskansen te vergroten, het versterken van de rol van de Marokkaanse gemeenschap, projecten om jongeren te stimuleren deel te nemen aan gestructureerde vrije tijdsactiviteiten en het versterken van het netwerk en de activiteiten van het Jongeren op Straatproject.

Wijkprogramma Jeugd en Veiligheid Zuidwest: Nieuwe Kansen

In Kanaleneiland zijn de activiteiten die gericht zijn op jongeren met problemen tot 25 jaar samengebracht in het wijkprogramma "Nieuwe Kansen". Het programma beoogt een positieve trendbreuk tot stand te brengen bij jeugdigen door middel van een nauwe samenwerking tussen alle organisaties die in de wijk actief zijn.

Nieuwe kansen richt zich daarbij op de meest relevante leefgebieden van jongeren: gezin, vrije tijd, school, werk en criminaliteit. De doelgroep van het wijkprogramma bestaat uit twee categorieën:

- Jongeren met probleemgedrag waarbij de kans groot is dat ze met de politie in aanraking zullen komen vanwege strafbare feiten als niet in hun situatie wordt ingegrepen, en hun ouders.

- Jongeren die met de politie in aanraking komen vanwege het plegen van een strafbaar feit, en hun ouders. Hoewel het programma zich op alle jongeren in Kanaleneiland richt, wordt de prioriteit bij jongeren van Marokkaanse herkomst gelegd. Daarnaast worden de ouders van deze jongeren nadrukkelijk als indirecte doelgroep genoemd.

Omdat Nieuwe Kansen een meerjarenprogramma is zullen per jaar concrete activiteiten worden beschreven die door kunnen lopen in de daaropvolgende jaren.

Wijkprogramma Jeugd en Veiligheid Overvecht

Het Integrale Veiligheidsprogramma 2000 voor Overvecht biedt een samenhangend pakket van activiteiten, routines en projecten gericht op het verbeteren van de veiligheidssituatie in Overvecht. Activiteiten gericht op jongeren met (criminele) problemen zijn ondergebracht in dit programma.

Tot nu toe werd de veiligheidssituatie in Overvecht voornamelijk benaderd door verbeteringen aan te brengen in de fysieke leefomgeving. Dit jaar is men ook gestart met projecten die zich richten op de sociale aspecten zoals samenhang en leefbaarheid, preventie en bijsturing/correctie. Het programma gaat uit van een integrale werkwijze, wat inhoudt dat meerdere maatschappelijke organisaties vanuit verschillende invalshoeken (programma's) inspanningen verrichten die van invloed zijn op de objectieve en subjectieve veiligheid. In het programma zijn voor de korte (het jaar 2000) en middellange termijn een aantal doelstellingen geformuleerd: verminderen jongerenoverlast, vergroten van de subjectieve veiligheid en het verbeteren van de sociale cohesie.

Deze doelstellingen moeten gerealiseerd worden door een structurele aanpak.

Jongeren op straat West

In West zijn de activiteiten rond het jongerenwerk onlangs ondergebracht in een nieuw jongerencentrum.

Er zijn ambulante werkers aangesteld en er is een start gemaakt met de jongeren op straat aanpak.

Jongeren op Straat Noordoost

Ook in Noordoost is de afgelopen jaren toegewerkt naar een eenduidiger stedelijk aanbod van activiteiten en projecten op het gebied van de problemen met jongeren op straat. Dit geldt voor zowel de inhoud van deze projecten als de naamgeving. Uit een onlangs gepubliceerd onderzoek kwam een goed beeld naar voren van de omvang en de aard van de problematiek van

een aantal straatgroepen in de wijk. Op basis van de uit dit onderzoek verkregen informatie heeft de wijkregiegroep jeugd Noordoost een nieuwe aanvraag "Jongeren op Straat" ingediend in het kader van JeV. In het bijzonder wordt ondersteuning gevraagd voor de onderdelen outreachende hulpverlening en inzet (ambulant) jongerenwerk voor groepen. Na overleg met Stade is er een aangepaste aanvraag geschreven met als doel de invoering en implementatie van de JoS-aanpak in Utrecht Noord Oost, volgens de hoofdlijnen van de 'standaard' JoS-aanpak.

Jongeren op Straat Oost

Jongeren en jongerenproblematiek hebben in Utrecht Oost altijd een hoge prioriteit gekregen. Samenwerking tussen politie en wijkbureau heeft daarbij in de afgelopen jaren zijn vruchten afgeworpen. Een verdergaande samenwerking en systematische inventarisatie van groepen jongeren op straat is nodig om nog doelmatiger oplossingsstrategieën in te zetten. Daarbij zal de samenwerking uitgebreid worden naar meerdere participanten. Voor 1999 heeft de wijkregiegroep een aangepaste aanvraag geschreven met als doel de invoering en implementatie van de JoS-aanpak in Oost, volgens de hoofdlijnen van de 'standaard' JoS-aanpak.

Bijlage 1 Jeugd en Veiligheid: tien sleutels voor een veilige stad

De gemeente Utrecht voert al enige jaren het programma Jeugd en Veiligheid uit ter voorkoming en bestrijding van criminaliteit en overlast door jongeren. Dit programma wordt, net zoals de vorige jaren, kernachtig weer gegeven in tien sleutelboodschappen die betrekking hebben op de uitgangspunten en de inhoud ervan.

1 Overlast en criminaliteit door jongeren raakt ons allemaal

Overal om ons heen spelen, leven en werken jongeren. Iedereen komt wel eens jongeren tegen met een dreigende houding. Of jongeren die zich hinderlijk gedragen, vernielingen plegen, inbreken of gewelddadig gedrag vertonen. In Utrecht is 40 tot 45% van de opgespoorde daders tussen de 12 en de 24 jaar. Reden genoeg om overtredingen door jongeren op een gerichte manier aan te pakken.

2 Het beste antwoord is het voorkomen van overtredingen door jongeren

Voorkomen is beter dan genezen. Het is zaak om probleemgedrag bij jongeren zo snel mogelijk te signaleren. Door op zo vroeg mogelijke leeftijd van het kind in te grijpen, in samenwerking met de ouders en ouderen in de omgeving, kan worden voorkomen dat het kind als jongere afglijdt naar steeds ernstiger vergrijpen. Goede hulp en een veilige schoolomgeving zijn heel belangrijk.

3 We moeten jongeren leren grenzen te trekken tussen wel en niet acceptabel gedrag

Als jongeren die de fout ingaan zo vroeg mogelijk leren wat de grenzen zijn, kan erger worden voorkomen. Dit betekent dat er niet alleen zo vroeg mogelijk maar zo consequent mogelijk moet worden ingegrepen door politie en/of hulpverlenende instanties.

4 Veilige scholen bieden jongeren een goede plek om te leren

De plek waar jongeren leren en een groot deel van hun tijd doorbrengen, is de school. De school en de schoolomgeving dienen veilig te zijn, zowel voor jongeren zelf als voor de ouders en de leraren. Door een veilige omgeving is er voldoende ruimte om te experimenteren en te leren waar de grenzen liggen die de maatschappij aan jongeren stelt.

5 Leuke en gezonde vrijetijdsbesteding is van groot belang voor jongeren

Naast school en/of werk heeft de jeugd vrije tijd te besteden. Wanneer er leuke en gezonde mogelijkheden zijn, hoef je niet doelloos op straat rond te hangen en met vrienden anderen lastig te vallen. Er zijn echt wel leukere dingen te bedenken.

6 Werk en werkbegeleiding biedt een toekomstperspectief aan jongeren

Heel belangrijk om jongeren te motiveren zich beter te gedragen is het bieden van toekomstperspectief. Een onderdeel daarvan is de kans op een baan. Wanneer er werk is of geleerd kan worden hoe je moet werken, ziet de toekomst er een stuk rooskleuriger uit en hebben jongeren een concreet doel voor ogen.

7 Ondersteuning en hulp is voor zowel jongeren als hun ouders een steun in de rug

Er is veel meer behoefte aan hulpverlening voor de jeugd en hun ouders, ter ondersteuning en begeleiding bij hun problemen. Als er goede begeleiding is bij de eerste uitingen van probleemgedrag, kan dit al voldoende zijn om erger te voorkomen. Bovendien kan goede begeleiding in een vroeg stadium het toekomstperspectief van de jongere vergroten.

8 Snel en consequent ingrijpen doet het aantal overtredingen door jongeren dalen

Als een jongere de fout ingaat, moet dit acuut gesignaleerd worden. Dit kan gebeuren door de ouders, de politie, de leraar of iemand in de wijk. Vervolgens is het cruciaal, dat er op duidelijke en consequente wijze een reactie volgt op het probleemgedrag van de jongere. Hij (of zij) weet waar hij aan toe is als de betrokken instanties goed samenwerken.

9 Overtredingen van jongeren worden op veel verschillende manieren bestraft

Wanneer een jongere zo ver gegaan is dat er gestraft wordt, kan dit op veel verschillende manieren. Er zijn veel verschillende vormen van straffen, van licht tot zwaar, waar een positieve werking vanuit gaat. Soms is het mogelijk tijdens de straf werkervaring op te doen of een vak te leren. Bovendien kan de inhoud van de straf een relatie hebben met wat de jongere heeft misdaan.

10 Na de straf kan de jongere niet zomaar aan zijn lot worden overgelaten

Hulp en begeleiding van de jongere en zijn ouders is ook na een straf van groot belang. Het soort straf zelf, gericht op werkervaring of een opleiding, kan al een positieve kijk op de toekomst geven. Nu is het van belang dit vast te houden en de jongere verder te begeleiden op zijn weg naar een plek in de maatschappij.